

INGEZONDEN.

UIT DE ANNALEN DER ONVOLDANE MENSCHHEID.

Waarom voldoet de critische natuurwetenschappelijke geneeskunde niet aan zoo-veel menschen?

Er is naar ik meen, op deze vraag, ontleend aan het slotartikel van prof. VAN RIJNBERK over de menschelijke onvoldaanheid, te antwoorden: een deel der geneesheeren, wellicht in Amerika meer dan bij ons, bevindt zich in een toestand van onevenwichtige ontwikkeling wat hun geneeskundige vorming aangaat. Of, juister uitgedrukt naar de oorzaak, er is een tijdvak geweest, dat ook nu nog niet voorbij is, dat het universitair geneeskundig onderwijs eenzijdig was in zijn opvatting. De grootsche ontdekkingen, de stof betreffende, deden ons, in onze bewondering, vergeten, dat er in den mensch nog heel andere machten leven, die zich met geen enkel instrument laten aantoonen, veel minder onderzoeken. Deze eenzijdigheid laat zich eindelijk, dertig en veertig jaar later, op lastige wijze gelden.

Tegenover de langs allerlei wegen naar diepere waarden tastende menschen, staan wij met al onze onderzoeken en al onze operaties nog onvolledig toegerust zoodra die menschen onze hulp inroepen. De onvolledigheid dier toerusting kunnen wij niet wegnemen door te trachten onze zieken te veranderen; ook niet door te verlangen, dat de tegenwoordige artsen plotseling zullen verstaan, hetgeen zij nimmer als belangrijk leerden kennen; maar wel door er op aan te dringen, dat het universitair geneeskundig onderwijs zal voortgaan, gelijk het hier en daar reeds is begonnen, in den mensch naast de stof ook den geest te behandelen.

Maakt dat onderwijs wat philosophischer en wat historischer, dan zullen de komende artsen minder over onvermogen, hun patiënten te voldoen, hebben te klagen.

Middelburg, 28 December 1926.

D. SCHOUTE.

Met SCHOUTE ben ik het volkomen eens, en het geneesmiddel, dat niet voor dit, maar voor het volgend geslacht redding kan brengen, is eenvoudig, zij het ook drievoudig: 1°. het invoeren van een college logica en kennisleer voor de studenten in de geneeskunde; 2°. het toevoegen van een leerstoel voor proefondervindelijke normale psychologie aan de geneeskundige faculteiten; en 3°. het instellen van een leerstoel voor de geschiedenis der natuurwetenschappen en der geneeskunde aan de natuurphilosophische of geneeskundige faculteit.

Amsterdam, Januari 1927

G. VAN RIJNBERK.

ERFELIJKHEIDSONDERZOEK.

Het moge een niet-geneeskundige toegestaan zijn, in dit *Tijdschrift* kort te antwoorden op een allerzonderlingsten aanval, onder bovenstaanden titel (1926, II, no. 24, bldz. 2685), door dr. I. VRIESENDORP gedaan op de genetische wetenschap.

Naar aanleiding van een door den schrijver vermeld geval van polydactylie beklagt dr. VRIESENDORP zich erover, dat de genetici de artsen „in een stemming trachten te brengen, om te gelooven, dat ziekten of gebreken kunnen worden toegeschreven aan een gen, dat de tekortkomer méér zou hebben dan een normaal mensch”. Ik maak uit zijn bewering op, dat hij niet kan aannemen, dat een erfelijk gebrek veroorzaakt kan worden door een factor, die zich gedraagt als een dominante factor. Aan het eind van zijn stuk komt dat nog duidelijker uit; het is trouwens voor hen, die VRIESENDORP's vroegere uitingen kennen, geen geheim, dat hij een eigen theorie er op na houdt, volgens welke factoren, die zich bij de overerving als dominanten gedragen, ook physiologisch een „dominanten”, d. w. z. overheerschenden invloed op het uiterlijk van de nakomelingen moeten hebben.

Nu is het voor ieder, die op de hoogte is van erfelijkheidsvraagstukken, duidelijk, dat VRIESENDORP eenvoudig het woord dominant in twee verschillende beteekenissen gebruikt. In de erfelijkheidsleer beteekent dominant, dat een factor, ook als hij in enkele dosis aanwezig is, zich uit; altijd wel te verstaan, als geen andere factoren in het spel zijn, die zijn werking aan de waarneming onttrekken. In het dagelijksch leven daarentegen beteekent „dominant” simpelweg overheerschend, overvleugelend. Dit begrip wordt in den erfelijkheidsleer met den term „epistatisch” aangeduid, en is iets heel anders. Dominant kenschetst een factor ten opzichte van zijn allelomorph of allelomorphen, epistatisch kenschetst den factor in zijn samenwerking met andere factoren.

Een gevolg van deze verwarring is, dat VRIESENDORP niets wil hooren van dominant wit, dominant dwergachtig, enz.. Door duizenden proeven volmaakt vastgelegde feiten, zooals bijv. het dominant zijn van grijs bij konijnen over zwart, van wit bij Leghorns over wildkleur, van wit bij katten over allerlei kleuren, van isabellakleur bij paarden, van kortbenigheid in kruisingen van dashonden met andere rassen, voor al dergelijke uitkomsten van onberispelijk genomen proeven belieft VRIESENDORP zijn oogen te sluiten, en te verklaren, dat het niet kan.

Het geval, dat in bedoeld artikel wordt medegedeeld, is een allereenvoudigst voorbeeld van het tevoorschijn komen van een recessieven factor. Vele leden van de familie, waartoe vader en moeder van de kinderen met polydactylie behooren, zijn heterozygoot geweest voor dezen factor. Doordat die factor zeer zelden voorkomt, zijn al die heterozygoten steeds met gewone individuen getrouwd, en daardoor is de polydactylie nooit manifest geworden. Pas door het huwelijk van twee heterozygoten ontstond de mogelijkheid, dat kinderen, die dezen recessieven factor in dubbele dosis hebben, geboren konden worden. Het is om zoo te zeggen, een klassiek voorbeeld van iets, waarvan honderden gevallen bekend zijn. Het is zóó helder, dat het als voorbeeld in een leer- of handboek kon worden gebruikt. VRIESENDORP maakt er een onbegrijpelijke poespas van. Waarom? Omdat hij niet van de erfelijkheidsleer op de hoogte is, en praat over iets, waarvan hij geen verstand heeft.

Het is jammer, VRIESENDORP is een uitstekend waarnemer en een handig proefnemer. Indien hij zich ertoe wilde beperken, waarnemingen te doen en mede te deelen, en proeven te nemen, en het aan anderen wilde overlaten, daaruit theoretische gevolgtrekkingen te maken, zou hij een nuttig en verdienstelijk werk verrichten. Nu brengt hij de genetische wetenschap in discrediet bij de geneeskundigen.

Het is deze reden, die mij er toe heeft gebracht, mijn groote achting voor VRIESENDORP als mensch en als waarnemer ten spijt, dit protest te laten hooren.

Landskrona, December 1926

K. TJEPPES.

Dr. BROCX EN DE INDUSTRIEARTSEN.

Nieuwjaarsdag 1927 zal mij heugen als de dag, waarop dr. VOSSENAAR's beschouwingen over mijn opstellen van 28 Augustus en 16 October in druk verschenen. Het zou grof ondankbaar zijn, als ik uw kritiek, die slechts op één plaats alle grenzen te buiten gaat, geheel onbeantwoord liet. Het verschil tusschen u en mij betreft:

1°. het instituut der mijnartsen;

2°. uw mededeeling in de *N.R.Crt.* over de verhoudingen der uitkomsten van de Heerlensche behandeling en overig Nederland.

I. *Het mijnartsen-instituut.* Over eenige onjuistheden, over wat ik nu en vroeger schreef, stap ik heen. Ik bepaal mij tot een paar hoofdpunten.

De onwettigheid. Uw vergelijking met de lijkverbranding is het bewijs er van, dat gij blijkbaar niets voelt voor *wet* en *recht*. Wat zich daarbij afspeelt, is juist een afschrikwekkend voorbeeld van de afwijking van de bedoeling van de wet. Ik juich met u de vrijheid tot lijkverbranding toe, al ben ik geen lid van de Vereeniging voor facultatieve lijkverbranding, indien deze door de wet wordt ge sanctionneerd, maar niet waar zij nu feitelijk rechtsverkrachting is en alleen bestaat bij de gratie van het gebrek aan zedelijken moed van tegenstanders, die terugdeinzen voor de